

ARTA FORMEI. Structuri spațiale în sculptura românească a secolului XX

Editura ORATOR. București, 1993. (336 pagini text; 58 planșe ilustrații)

PREFAȚĂ

INTRODUCERE

Prima parte: ARTA ȘI ȘTIINȚA FORMEI

Capitolul I: ÎNVĂȚĂM SĂ PRIVIM SCULPTURA

Invitație la cunoaștere. Inițiere și contemplare. Repere generale în descifrarea sculpturii.

Capitolul II: REALITATE ȘI IMAGINE ARTISTICĂ

Vizual și percepție. Sculptura "una cosa mentale". Vocație. Instinct plastic. Talent. Geniu. Cunoaștere. Competență. Aspirație. Ideal

Capitolul III: LEGI ȘI CONCEPTE FUNDAMENTALE ALE MORFOLOGIEI SCULPTURII

Forma. Volumul. Sculpturalul. Compoziția. Spațialul. Structuri axiale - structuri spațiale. Sculptura ca sculptură. De la *Venus din Lespugue* la *M-elle Pogany*

Capitolul IV: PSIHOLOGIA SCULPTURII

Aspirație și forță creatoare. Sculptura - operă de artă, emanare, comunicare și receptare. Sculptura - afirmare și explorare a eului. Psihologia semnelor. Efectul psihologic al sculpturii. Formă - civilizație - stil. Puterea capodoperei. Actul creator - act de cultură - atitudine etică. Sculptorul și integrarea lui printre semeni. Sculpturile vechilor greci ne învață să fim europeni. Sculptura - instrument al anulării destinului uman. Sculptura - instrument al libertății și eliberării. Personalitate creatoare și conștiința valorii

Partea a doua:

ORIZONTURI SPAȚIALE IN SCULPTURA ROMÂNESCĂ

Capitolul V:

SFIRȘIT DE VEAC. ÎNCEPUT DE VEAC. ERA NOUĂ. *Ștefan Ionescu - Valbudea.*

Concepte spațiale. De la romantism, prin impresionism și expresionism. Afect, emoție, stare - subiectele sculpturii. Compoziția axială. Structură dinamică. Dezarticularea spațiului omogen. Axe încrucișate. Forfecări spațiale. Inserții divergente. Intuiri ale volumului esențial și spațialității. Modeleul suprafeței. Repere morfologice și rezolvări plastice. Perspective și deschideri spre epoca modernă

Capitolul VI: ÎNCEPUTUL SECOLULUI XX. MARILE TENSIUNI. UNIVERSUL ADINCURILOR. *Dimitrie Paciurea*

Drama în creația lui Paciurea. Modernitatea operei. Patos romantic. Structura în spirală. Inserția dinamică. *Gigantul*. Fabulosul și fantasticul. Expresionism și suprarealism. *Himerele*. Sentimentul zborului. *Himera văzduhului*. Extensia dinamică în spațiu. Structuri complexe. Inserția serpentinată și dubla bifurcare. Spațiul neant. Gol și plin. Compoziția deschisă. Spațiul fratern. Structura monolit. *Himera apei*. Structuri ramificate - structuri arborescente. *Himera pământului*. Volumul sculptural - volumul modular. Geneză și perspective

Capitolul VII: SCULPTURA ȘI SPAȚIUL PLASTIC PLENAR. *Constantin Brâncuși*

Titanul și secolul. Opera - sistem de referințe plastice. De la Rodin la Brâncuși. Criza formei și soluțiile ieșirii din criză. Triada capodoperelor de început. Era volumului esențial. Axiome: Sfera, Semisfera, ovoidul, conul, cilindrul - volume primordiale. Volumul ermetic. Volumul compact. Dialogul fratern cu lumina și cu spațiul. Materie și lumină. Structuri monoaxiale. Verticala dinamică. Structuri pluri - axiale. Structuri axiomatice. Structuri ascensionale. *Coloana infinitului*. Sentimentul spațiului infinit și tema meditației. *Păsările*. Zoomorfie simbolică. Simboluri sacre. Sinteză, număr, esențe filosofice. Diurn și nocturn. Stări de spirit. Lumina, stare lăuntrică. Armonia și marile seninătăți. Apolinicul artei lui Brâncuși. Spiritualitate românească și universalitate. Opera testamentară - aspirație spre sublim și absolut

Capitolul VIII: IDEALUL CLASIC MEDITERANEEAN. *Ion Jalea*.

Eroic și poetic. Influențe bourdelliene. Arhitectura sintetică. Piramida. Inserția dinamică. Axe încrucișate. Spațiul curv. Volumul cioplit. Structuri interferate. Poliarticulare. Spațiul complex. Sinusoida ascendentă

Capitolul IX: ARMONIA CALMĂ. SENTIMENTUL ECHILIBRULUI. *Cornel Medrea*.

Despre monumental. Sculptura - sinteză a formei. Compoziția în piramidă. Balansul axelor. Contrapunct. Asimetrie. Nudul - balans, ritm interior. Structura concentrică. Structura monolit. Compoziția "în ghem". Sinusoida, circuit continuu. Volumul - masă arhitectonică

Capitolul X: ARMONII ROMANEȘTI. RIGORI LATINE. ARMONII UNIVERSALE. *Romul Ladea*

Pledoarie pentru formă și stil. Sculptură și monument. De la viață la istorie. Eroul ca martir. Poliaxialitate. Inserția centripetă. Echilibrul dinamic. Compoziția piramidală. Echilibrul stabil. Structuri închise. Compoziția concentrică. Structuri deschise. Sinusoida deschisă. Spațiul curv. Compoziția excentrică. Liric și dramatic. Iubirea - revelație etică și poetică. Soluții compoziționale. Apolinic și dionisiac. Forma - volum înțeles

Capitolul XI: SCULPTURA - ASCEZĂ A FORMEI. ARTA - RIGOARE ETICĂ. *Gheorghe Anghel*

Modelul uman anghelian. Conștiință și lege morală. Verticala etică. Structuri axiale. Spațiul frontal. Compoziția simetrică. Asimetrie - contrapunct. Unghiurile. Structuri adiacente. Spațiul, flux continuu. Transa metafizică. Sentimentul spațiului anghelian. Formă, materie și spirit. Conceptul de monument. Conceptul de portret. Stilizări amarniene. Capodoperă și creator. Arta - formă de înaripare a spiritului. Cultul lumini

Capitolul XII: SINTEZE CONTEMPORANE. MATRICI STILISTICE IN A DOUA JUMĂTATE A SECOLULUI XX

Monument, mediu, epocă. Rigori contemporane. Decorativ și spațiu ambiental. *Ion IRIMESCU*. Eterne forme matriceale. *Ovidiu MAITEC*. Sinusoda verticală. *Iulia ONIȚA*. Deschideri către un nou spațiu plastic. Figurativul interpretat - principiu estetic generalizat în sculptura generațiilor tinere. Volumul sculptural. Forma cioplită. Vitalitatea. *George APOSTU*. Forma monolit. Tridimensionalul expresiv. *Paul VASILESCU*. Axe divergente. Structura în X. Spațiul forfecat. Constantin POPOVICI. Curba ascendentă. Spațiul dinamic. *Grigore MINEA*. Spațialul. Dinu RĂDULESCU. Volumul ermetic. *Dumitru PASIMA*. Volumul modulat. *Mihai MARCU*. Volumul fațetat. *Al. GHEORGHÎĂ*. Structuri în cruce. *Gh. ILIESCU - CĂLINEȘTI*. Plin și gol. Forma centripetală. *Ion GHEORGHIU*. Expresionismul tragic. Forma ghilotinată. *Mircea SPĂTARU*. Expresionism. Baroc modern. *Vasile GORDUZ*. *Geta CARAGIU*. *Ioana CASARGIAN*. *Silvia RADU*. Simplificări semantice. Taberele de sculptură. Sinteze. Căutări. Deschideri. Tendințe actuale

ÎNCHEIERE: Întoarcerea la sculptură. De la Stonehenge la Coloana Infinitului

POSTFAȚĂ

BIBLIOGRAFIE